

ירושלים המזרחית: סוגיות הומניטריות מעוררות דאגה

עובדות

- נכון לעכשיו גרים בירושלים המזרחית כ־320 אלף פלסטינים, בנוסף על 212 אלף מתנחלים המתגוררים בהתנחלויות שנבנו והורחבו מאז 1967, בניגוד למשפט הבינלאומי.
- מאז 1967 שללו הרשויות הישראליות מכ־14,500 פלסטינים את מעמדם כתושבי ירושלים.
- על כ־4.5 מיליון פלסטינים מיתר השטח הפלסטיני הכבוש נאסר להתגורר בירושלים המזרחית ולהיכנס לעיר בלי היתרים ישראלים, שקשה מאוד להשיגם. גם מי שמשיגים היתרים יכולים להיכנס לעיר רק דרך שלושה מתוך 13 המחסומים בגדר ההפרדה.
- גדר ההפרדה מפרידה פיסית עשרות אלפי תושבים פלסטינים של ירושלים המזרחית מהמרכז העירוני, ואילו העירייה זנחה אותם הלכה למעשה; כדי להגיע לשירותי בריאות, חינוך ושירותים אחרים שלהם הם זכאים כתושבי ירושלים, הם נאלצים לעבור במחסומים צפופים והומי אדם.
- 35% מהאדמות בירושלים המזרחית נתפסו לשימושן של התנחלויות; רק 13% משטחה של ירושלים המזרחית – שרובם כבר בנויים – מיועדים לבנייה פלסטינית.
- לשליש לפחות מכל הבתים הפלסטיניים בירושלים המזרחית אין היתרי בנייה ישראליים, שקשה להשיגם, והדבר מציב יותר מ־100 אלף תושבים בסכנת עקירה.
- מאז שנת 2000 הרסו הרשויות הישראליות כ־1,400 בתים ומבנים אחרים בירושלים המזרחית. ב־2016 תועד בירושלים המזרחית מספר ההריסות הגבוה ביותר מאז שנת 2000.
- לפחות 180 משקי בית פלסטיניים בירושלים המזרחית מצויים בסכנת עקירה בכפייה בשל פעילות התנחלות, במיוחד בעיר העתיקה, ובשכונות סילוואן ושייחי ג'ראח.
- ירושלים המזרחית סובלת ממחסור כרוני בכיתות לימוד: לילדים פלסטינים דרושות 2,600 כיתות לימוד נוספות, ומתקנים קיימים רבים אינם עומדים בתקן או שאינם ראויים לשמש ללימודים.
- 76% מתושביה הפלסטינים של ירושלים המזרחית ו־83% מהילדים הפלסטינים בעיר מצויים מתחת לקו העוני כמות שהוגדר על ידי ישראל.

הבסיסיים בהן ירודים ברמתם או חסרים, נאלצים התושבים לעבור במחסומים בדרכם לשירותי בריאות, חינוך ושירותים אחרים שהם זכאים להם כתושבי ירושלים. היות שהרשות הפלסטינית אינה רשאית לפעול בשכונות אלה ומשטרת ישראל נכנסת אליהן רק לעיתים נדירות, נוצר ריק ביטחוני המוצא את ביטויו בבנייה פראית או לא מפוקחת, וכן בעלייה בפריעת החוק, הפשיעה והסחר בסמים.

אמצעים ישראליים, לרבות סיפוח אדמה, בניית גדר ההפרדה והשימוש במשטר ההיתרים, מנתקים יותר ויותר את ירושלים המזרחית מיתר השטח הפלסטיני הכבוש. אמצעים אלה מונעים גישת פלסטינים מיתר השטח הפלסטיני הכבוש לשירותים בירושלים המזרחית, לרבות מתקני בריאות המספקים שירותי רפואת מומחים ורפואת חירום. מכשולים פיסיים ובירוקרטיים מגבילים גם את גישתם של אנשי סגל רפואי לבתי חולים ולמרפאות, את גישתם של תלמידים לבתי הספר שלהם, ואת יכולתם של פלסטינים ליהנות מחיי משפחה נורמליים.

- **הסיפוח החד־צדדי של ירושלים המזרחית ושל העורף החקלאי הסובב אותה בגדה המערבית עומד בסתירה למשפט הבינלאומי ואינו מוכר על ידי הקהילה הבינלאומית.**¹ פעילות ההתנחלות הישראלית בירושלים המזרחית אינה חוקית ובאה על חשבונם של אדמות ומשאבים עבור בנייה ופיתוח פלסטיניים.
- **פלסטינים רבים בירושלים המזרחית מצויים בסכנה של עקירה בכפייה בשל הריסות, פינוי על ידי מתנחלים ושליטת מעמד התושבות שלהם, משום שאין להם מעמד תושבות חוקי ובטוח.** בטווח הארוך, הכשל לטפל בגורמים אלה עלול לפגוע בנוכחות הפלסטינית בירושלים המזרחית.
- **פלסטינים בירושלים המזרחית נהנים ממספר יתרונות בהשוואה לעמיתיהם ביתר הגדה המערבית, במיוחד בכל האמור בחופש התנועה ובגישה למערכת הבריאות הישראלית.** עם זאת, בשל שילוב של מערכת תכנון מגבילה והקצאה מפלה של משאבים מוניציפליים, הם נתקלים במגבלות משמעותיות בגישה לדיור ולשירותים.
- **בשל הסטייה של גדר ההפרדה מהגבול המוניציפלי שעליו הכריזה ישראל, נותקו שכונות פלסטיניות מסוימות בירושלים המזרחית מהמרכז העירוני וזנחו הלכה למעשה על ידי העירייה.** כיוון שהמתקנים והשירותים

